

Huvudman

VÄXJÖ KOMMUN
info@vaxjo.se

Beslut

Datum 2025-04-11
Dnr SI 2024:10108
Sida 1 (10)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Braås skola F-3 i Växjö kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Växjö kommun att senast den **1 oktober 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande garanterad undervisningstid, svenska som andraspråk samt särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Växjö kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Växjö kommun ska vidta följande åtgärder

Garanterad undervisningstid

1. Se till att huvudmannens beslut om fördelning av undervisningstiden omfattar minst det antal undervisningstimmar i naturorienterande ämnen, teknik, samhällsorienterande ämnen och slöjd som anges i timplanen för grundskolan i bilaga 1 till skolförordningen. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en uppdaterad timplan (10 kap. 4–5 § skollagen, 9 kap. 3–4 §§ skolförordningen [2011:185], bilaga 1 till skolförordningen timplan för grundskolan).
2. Se till att alla elever får minst den garanterade undervisningstiden i engelska och bild som faller bort i samband med simundervisning. Av huvudmannens redovisning ska det framgå hur undervisningen i ämnena är schemalagda under läsåret 2025/2026 och vilken undervisningstid eleverna har fått i ämnena fram till och med läsårsslut 2025 (10 kap. 4–5 §§ skollagen, 9 kap. 3–4 §§ skolförordningen samt bilaga 1 till skolförordningen timplan för grundskolan).

Svenska som andraspråk

1. Se till att de elever som rektorn beslutat ska få undervisning i svenska som andraspråk ges undervisning utifrån kursplanen i svenska som andraspråk (10 kap. 4 och 8 §§ skollagen, 5 kap. 14–15 §§ skolförordningen, Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [2010:37], nedan Lgr 22, 5 Kursplaner, svenska som andraspråk).

Särskilt stöd

1. Se till att elever ges det särskilda stöd som är beslutat i elevernas åtgärdsprogram. Detta innebär att elever, som enligt åtgärdsprogrammet ska ges enskild stöttning av personal, ges detta stöd (3 kap. 9 – 10 §§ skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra anpassningar.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:10108) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2025 inlett en tillsyn av Braås skola F-3 i Växjö kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Braås skola F-3 följer gällande bestämmelser om garanterad undervisningstid, svenska som andraspråk, extra anpassningar och särskilt stöd.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn den 11 mars 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat timplan och åtgärdsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har inför tillsynen tagit del av dokument "Timplan för grundskolan 2024–2025" som redovisar huvudmannens fördelning av undervisningstid i respektive ämne och årskurs i minuter per vecka, per stadie. Av huvudmannens beslutade timplan framgår att skolan för lågstadiet fördelar 144 timmar undervisning i naturorienterande ämnen (no) samt 45 timmar undervisning i teknik. Vidare framgår att skolan fördelar 198 timmar i samhällsorienterande ämnen (so) och 42 timmar undervisning i ämnet slöjd. I övriga ämnen har huvudmannen fördelat samma eller enstaka timmar över den nationella timplanen, totalt 1884 timmar undervisningstid i årskurs 1–3 i jämförelse med 1882 timmar undervisning enligt nationell timplan.

Av intervjuer med lärare samt rektorn framgår att de båda klasserna i årskurs 3 varje tisdag eftermiddag åker till Växjö för simundervisning och i samband med detta går undervisningstid bort. Då transport till och från simhall sker under undervisningstid går den ena klassen miste om en 50 minuter lång lektion i musik och den andra klassen går miste om en 50 minuter lång lektion i engelska i veckan. Lärare säger att de byter schemaposition mellan klasserna för att undvika att samma lektioner ska utgå varje vecka vilket innebär att båda klasserna går miste om en musiklektion varannan vecka och en engelsklektion varannan vecka.

Av "Timplan för grundskolan 2024–2025" framgår att skolan för lågstadiet fördelar 63 timmar undervisning i engelska samt 81 timmar

undervisningstimmar i musik. Vidare framgår att skolan fördelat 50 minuter undervisning i engelska i veckan och 50 minuter undervisning i musik i veckan för årskurs 3.

Rektorn uppger att allt eftersom eleverna når simkunnighet behöver de inte delta i simundervisningen, utan kan stanna kvar på skolan och ha undervisning i engelska respektive musik, så alla elever drabbas inte lika mycket. Majoriteten av eleverna har enligt rektorn klarat simningen efter tio undervisningstillfällen. Rektorn tillstår dock att eleverna trots ändringar i schemat inte kan kompenseras fullt ut för den tid som faller bort i samband med simundervisning.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 4 och 5 §§ skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar samt vilka ämnen undervisningen ska omfatta.

Av 9 kap. 4 § skolförordningen framgår att huvudmannen efter förslag från rektorn beslutar om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden.

Enligt 9 kap. 3 § skolförordningen finns bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) i bilaga 1 till skolförordningen.

I bilaga 1 till skolförordningen anges för varje ämne och stadium den undervisningstid i timmar som elever i grundskolan minst har rätt till. Enligt den nationella timplanen har eleverna i lågstadiet bland annat rätt till 145 timmar undervisning i naturorienterande ämnen, 47 timmar undervisning i teknik, 200 timmar undervisning i samhällsorienterande ämnen samt 50 timmar undervisning i slöjd. Vidare har eleverna i lågstadiet rätt till 80 timmar undervisning i musik och 60 timmar undervisning i engelska.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav avseende att eleverna på Braås skola 1–3 ges sin garanterade undervisningstid. Skolinspektionens utredning visar att huvudmannens fördelning av undervisningstiden inte överensstämmer med den nationella timplanen för grundskolan. Av "Timplan för grundskolan 2024–2025" framgår att det i lågstadiet är fördelat 1 timme mindre undervisningstid i naturorienterande ämnen än vad som anges som minst antal garanterade undervisningstimmar enligt nationell timplan samt 2 timmar mindre undervisningstid i ämnet teknik än vad som anges som minst antal garanterade undervisningstimmar enligt nationell timplan. I samhällsorienterande ämnen fördelas 2 timmar mindre än vad som anges som minst antal garanterade undervisningstimmar enligt nationell timplan

samt i slöjd fördelas 8 timmar mindre än vad som anges som minst antal garanterade undervisningstimmar enligt nationell timplan.

Utredningen visar vidare att eleverna i årskurs 3 i samband med simundervisning går miste om undervisningstid i engelska och musik då undervisningstid tas till transport till och från simhall. Även om huvudmannen enligt timplan fördelat tre timmar mer undervisningstid i engelska samt en timme mer undervisningstid i bild än vad som anges som minst antal garanterade undervisningstimmar enligt nationell timplan och schemapositioner byts mellan dessa ämnen framgår det att eleverna inte fullt ut kan kompenseras för bortfallen undervisning och därmed inte får sin garanterade undervisningstid.

Svenska som andraspråk

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannen inlämnade klassscheman framgår att både svenska och svenska som andraspråk finns utlagda i schemana för årskurs 3 samt att klasserna undervisas av samma lärare i svenska och svenska som andraspråk.

Lärare som undervisar i årskurs 3 säger i intervju att elever med annat modersmål än svenska inte får undervisning i svenska som andraspråk eftersom skolan inte har någon lärare i svenska som andraspråk. Undervisningen utgår enligt lärarna enbart ifrån kursplanen för svenska och eleverna ges undervisning i svenska avseende ämnets syfte och centrala innehåll.

Representanter för elevhälsan uppger att bedömningen av vilken elev som ska läsa svenska som andraspråk inte sker automatiskt för de elever som inte har svenska som modersmål och att det finns ett dokument för beslut om en elev ska läsa svenska som andraspråk.

Rektorn uppger i intervju att det är rektorn och elevens mentor som gör en individuell bedömning om en elev ska läsa enligt kursplanen för svenska eller svenska som andraspråk. Rektorn uppger att hen är osäker om någon elev på skolan ska läsa svenska som andraspråk och ber att få inkomma med kompletterande information avseende detta. Rektorn uppger dock också att rektorn inte fattat något beslut om att en elev ska läsa svenska som andraspråk och att skolan i nuläget inte har några elever som läser efter kursplanen i svenska som andraspråk utan att alla elever läser svenska. Rektorn säger att elever med annat modersmål än svenska inte automatiskt läser svenska som andraspråk, men att det rör sig om cirka fem elever per årskurs som inte har svenska som modersmål. Vidare säger rektorn att samtliga elever bedöms i ämnet svenska och att alla elever i

årskurs 3 ska skriva nationella prov i svenska under vårterminen, ingen elev ska göra nationella prov i svenska som andraspråk. Den elev i årskurs 3 som är nyanländ ges enligt rektorn anpassningar på de nationella proven.

Rektorn uppger i ett kompletterande svar till Skolinspektionen att rektorn fattar beslut om undervisning i svenska som andraspråk i samråd med elevens mentor samt att en elev i årskurs 3 bedömts vara i behov av undervisning i svenska som andraspråk. Enligt rektorn ges dock inte någon elev på skolan undervisning efter kursplanen i svenska som andraspråk. Rektorn tillägger att skolan behöver utveckla arbetet med bedömningar av elevers behov av undervisning i svenska som andraspråk.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 4 § skollagen framgår att undervisningen ska omfatta bland annat ämnet svenska eller svenska som andraspråk.

Av 10 kap. 8 § skollagen framgår att en kursplan ska gälla för varje ämne.

I 5 kap. 14 § skolförordningen anges att undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål, elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev.

I 5 kap. 15 §§ skolförordningen anges att undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska. Svenska som andraspråk får därutöver anordnas 1. som språkval i grundskolan, 2. inom ramen för skolans val.

I kursplanen för svenska som andraspråk anges syfte och centralt innehåll samt kriterier för bedömning av kunskaper (Lgr 22, 5 Kursplaner, svenska som andraspråk).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Braås skola F-3 inte lever upp till författningarnas krav gällande undervisning i ämnet svenska som andraspråk. Utredningen visar att undervisning i svenska som andraspråk inte anordnas för alla elever som bedömts vara i behov av det. Detta är en brist.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, elevhälsans personal och rektorn framgår att lärare anmäler de elever som trots extra anpassningar befaras inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Lärare och elevhälsans representanter uppger att anmälan görs via en blankett och att efter en anmälan gjorts tas ärendet upp på elevhälsoteamets möte där rektorn deltar.

Av intervjuer med lärare, elevhälsans personal och rektorn framgår vidare att rektorn för varje anmälan startar en utredning av särskilt stöd. Lärare och elevhälsans personal uppger i intervju att rektorn fattar beslut om utredning baserat på det som framkommer i underlaget. Enligt elevhälsans personal utreds samtliga elever som anmäls till rektorn, oavsett om det rör kunskapsmässiga svårigheter eller andra svårigheter eleven har i sin skolsituation.

Huvudmannen har inför tillsynen inkommit med dokumentation där det framgår att skolan har nio aktiva åtgärdsprogram och Skolinspektionen har tagit del av tre av dessa.

Lärare uppger i intervju att det särskilda stöd som fattats beslut om i två av de tre åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av inte ges i den omfattning som anges i elevernas åtgärdsprogram. En elev ges inte det stöd som anges i åtgärdsprogrammet; 10 minuters daglig lästräning av specialpedagog, alla dagar i veckan. Avseende det andra exemplet säger lärare att den eleven inte heller ges lästräning i den omfattning som anges i elevens åtgärdsprogram. Beträffande det tredje åtgärdsprogrammet säger lärare att de inte känner till om eleven ges stöd i enlighet med åtgärdsprogram eller inte. Anledningen till att eleverna inte fullt ut ges det stöd som anges i elevernas åtgärdsprogram är enligt lärarna att skolan inte längre har någon specialpedagog som kan ge stöd samt att specialläraren inte hinner ge eleverna stöd i form av lästräning i den omfattning som eleverna bedömts vara i behov av.

Elevhälsans personal uppger att det skiljer sig åt om eleverna får stödet på rätt sätt och i rätt omfattning, beroende på vilket stöd som eleven är i behov av. Personalen uppger att de två elever som enligt åtgärdsprogram har vuxenstöd som enda särskilt stöd ges detta, samt att övriga sju elever visserligen får specialpedagogiskt stöd, men inte i den omfattning som skrivits fram i elevens åtgärdsprogram.

Rektorn säger i intervju att rektorn inte kände till att eleverna inte ges särskilt stöd i enlighet med åtgärdsprogram, att det måste ses över och att skolan måste kunna erbjuda elever det stöd de behöver. Rektorn uppger

vidare att elevernas behov av specialpedagogiska insatser i nuläget inte kan tillgodoses fullt ut, men att klassresursen skulle kunna genomföra delar av lästräningen med de elever som inte har behov av att få all lästräning tillgodosedd av just speciallärare, så att specialläraren frigörs till annat. Rektorn säger att sådana justeringar naturligtvis endast kan göras om det fungerar med elevens behov. I en kommentar till Skolinspektionens tjänsteanteckning uppger rektorn att specialläraren är ansvarig för att tillsammans med mentor utarbeta åtgärdsprogram, men att det inte per automatik är specialläraren som ska genomföra insatserna. Vidare uppger rektorn i en kommentar att det endast är en elev som enligt åtgärdsprogram är i behov av vuxenstöd.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

I 3 kap. 9–10 §§ skollagen anges att av ett åtgärdsprogram ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att alla elever ges särskilt stöd i enlighet med beslutat åtgärdsprogram. Av intervjuer med lärare och elevhälsans personal framgår att det på skolan finns elever som inte ges särskilt stöd i den omfattning som i elevens åtgärdsprogram anges vara behövligt för att eleven ska uppnå kriterierna för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Rektorns uttalande att det inte per automatik behöver vara specialläraren som ska genomföra insatserna föranleder ingen annan bedömning eftersom det är insatser som beslutats om i åtgärdsprogram och som eleven bedömts var i behov av.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller att anmäla och utreda särskilt stöd.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Växjö kommun verksamhet vid Braås skola F-3 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att eleverna ges sin garanterade undervisningstid, undervisning i svenska som andraspråk samt det särskilda stöd som beslutats i åtgärdsprogram. Det finns därför skäl att förelägga Växjö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I skolans elevhälsoplan som Skolinspektionen tagit del av anges att skolan har en arbetsgång för lärare när de befarar att en elev inte kommer att nå kriterierna för bedömning. Av intervjuer med lärare, elevhälsans personal och rektorn framgår att arbetsgången som beskrivs i elevhälsoplanen tillämpas. Enligt lärarna och elevhälsans personal diskuteras arbetet med ledning och stimulans i undervisningen och alla extra anpassningar som eleverna behöver dokumenteras i skolans digitala systemstöd. Lärarna uppger vidare att de ger de extra anpassningar som eleverna har behov av och såväl lärarna som elevhälsans personal ger i intervju exempel på extra anpassningar som ges samt uppger att de följer de upp dem och gör eventuella förändringar. Rektorn säger i intervju att skolan arbetar mycket med vad som är ledning och stimulans, extra anpassningar samt hur det ser ut i olika klassrum. Det är ett pågående arbete i kollegiet, säger rektorn.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller

på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Christina Aro Östgren

Beslutsfattare

Signerat av: Christina Aro Östgren

X Elsa Widerberg

Föredragande

Signerat av: Elsa Widerberg

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Hilda Sjöberg och utredare Isabelle Vesterlund medverkat.